

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.
Nyitlter sora 40 fillér.
Hirdetési nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk
Rónai Frigyes kiadó
címére küldendők.

XXIX. évfolyam.

Felolós szerkesztő:
JAMBRIKS LAJOS.

25. szám.

A szegénység.

Ma is még sokan álmadoznak arról a régmúltba vezetett „aranykor“-ról, amelyben az emberek igazán boldogan, azaz gond és bu nélkül éltek. Nem tudták mi a szegénység és gazdagság, nem ismertek maguk között rang- és vagyonkülönbséget, minden tekintetben egyformák és azért elégedettek voltak s ez az általános, zavartalan megelégedettség teljes, valóságos boldogságukat képezte.

Mérlhetetlenül régen lehetett, amikor ez az „aranykor“ létezett, mert amennyire visszahatolhatunk a múltba, sehohsem találunk az emberiség történetében bizonyosságot arra, hogy oly állapotban lett volna, melyet tökéletes boldogságnak nevezhetnénk.

Valamennyi ókori közlemény, felirat és emlék-jel, épület, edény, fegyver és szerszám, melyeket a későbbi nemzedékek kutató szelleme felfedezni képes volt, kétségtelenül mutatja, hogy az emberek fentartásukért kezdettől fogva szakadatlanul küzdeni voltak kénytelenek.

Egyben csakugyan előnyösebb volt elődeink helyzete: nem tudtak annyit, mint mi, nem voltak annyi életszükségleteik, mint nekünk s teljes szabadságot élveztek.

A később következő műveltség és tökéletesülés sem hozta meg az aranykort. A szabad, szabólátatlan, helyesebben: vad állapot megszűnt ugyan, de hogy a tulajdont, az országot és az életbiztonságot meg lehessen védeni, zárt társaságok, törzsek és népek keletkeztek, amelyeknek élén mint páncsok és uralkodó a vezető, fejedelem vagy főnök állt. A többieknek engedelmességni, dolgozni és harcolni kellett. A főnökök uralkodtak és kincseket gyűjtöttek, bujaságban, bőszben éltek, az alárendelteknek nem volt se vagyonuk, se joguk,

életük felett szabadon rendelkeztek amazok, akik e hatalmukat kényük-kedvük szerint gyakorolták. Még az egész középkorban fennmaradt a rabszolgaság és a hűbériség. Csak a francia forradalom után kezdtek az emberi jogok érvényesülni. Am azért egy különbség mégis tartja magát: még mindig vannak gazdagok és szegények.

Mint hogy azonban az egész vonalon az emberi méltóság megővését sikerült keresz ülvinni, azzal az eszmével foglalkoznak, nem lehetne-e a szegénységet egészen kiküszöbölni? Sokan szeretnék a magántulajdont végképen megszüntetni és helyébe vagyonközösséget léptetni. Tagadhatlan, hogy e tervben sok felebaráti szeretet nyilvánul, de az eszme oly képtelen, hogy nevétsége-sé válik.

Legkevésbé sincs szándékunkban gunyolni, amikor kérdezzük: mit tenné az a földműves vagy napszámos, kit egy osztrigával, ángolnával, rákkal, ananászszal és egyéb nyálánksággal gazdagon terített asztal mellé ültetnének? A legnagyobb valószínűség szerint éhesen távoznék és visszasietne a szalonájához és kenyéréhez.

A dolognak komolyabb oldala, hogy a vagyonközösség alighanem előlné az emberekben az önállóságot és az ambíciót. Akkor csak egyféle foglalkozásnak és munkának kellene lenni az egész földkerekségen. Mint hogy azonban ez lehetetlen, mindenkor fognak létezni urak és szolgák, szellemi és kézi munkások s ennek következtében különféle kereseti források és életmódok.

A szegénységet teljesen kiszorítani a világból lehetetlenség marad! De lehetséges annyira jutni, hogy minden ember — emberhez valóban méltó életet folytasson. Hogy még a szegény se érezze magát szegénynek, ahhoz szükséges a gazdagok igazságérzete és nemeslelkűsége és a szegények szerénysége, takarékosága és józansága.

Ha mindenki azt juttatja felebarátjának, ami őt méltán megilleti, akkor a szegénység sohasem fog nyomorra elfajulni.

A munkanélküliség kérdése.

Egyike a legnehezebb szociális problémáknak, melyek megoldásán úgy a gazdasági tudományok, mint a gyakorlat fáradoznak, a munkanélküliség kérdése. Persze semmi sem tévesebb, mint az a hit, hogy ez a baj speciálisan újabb keletű. Aki kissé elmélyedett a gazdasági fejlődés történetébe, tudja, hogy a foglalkozás hiányáról, a munkanélküliségről való panaszok már évszázadok előtt, bár nem oly általánosan, mint ma, hangzottak el. Előbbi időkben ugyanis csak kevesen találkoztak, kik a tömeg nyomora iránt érdeklődtek volna. Sőt talán inkább az volt a kormányok érdeke, hogy a népzilált viszonyait eltakarják. Ma már ez egészen megváltozott. A statisztika behatol a legelrejtettebb gunyhóba és a világ előtt feltárja a nyomorúságot.

Ha tehát alig létezett idő, amelyben ne lettek volna gazdasági és munkásváltások, mégse tagadható, hogy ezek a válságok sohasem léptek föl közvetlenebbül és ennek következtében vehemensebben és fenyegetőbben, mint az újabb időkben. Mielőtt az ipar fejlődése a közgazdasági életben előidézte volna a reformokat vagyis inkább forradalmat, a kereskedelemnek és iparnak főleg az volt a feladata, hogy az emberek szükségleteit kielégítsék. Ez, mintha mostanában megfordítva lett volna. A produkció megelőzi a fogyasztást, sőt a produkció teremti a fogyasztást. Újabb szükségleteket teremt, hogy azokat kielégítse.

Az ipar mai kifejlődése, mely uttörően indul felfedezői ek urziókra, mely nem követi a szükségletet, hanem azt vezeti, — megakasztotta az

Tárca.

Június.

Irta: Páladosz

Szorongató keltélél
Vártam én már régen,
Mikor virradsz te föl,
Június, az égen.

Mikor hozod el már
Bűjös napnyugorád,
Melytől életet nyer
Minden az ég alatt?

Mikor érteled meg
Évi járadságom?
Szerető jó anyám
Képt mikor látom?

Mikor zengdül föl a
Szép, csengő madárdal.

Melytől szívom, lelkem
Fel az ég sziáryul?...
S ime, itt vagy végre,
Itt vagy valahára,
Sívórgó lelkeimnek
Vágya, boldogsága!...

Messze, túl a bérzen
Egy jó ős anyá
Fűt mirea virja,
Szerető kot karját
Érrefelé tárja...
Mogyok, édes anyám,
Mogyok nemsokára.

Barangolásaimból.

— Irta: Tölgy. —

Egy erős januáriusi napon hazafelé szánkázunk a vadászatról. A vakítóan fehér hómező teljesen néptelennek látszott, csak egy lomha ölyv libegett felette. Feltűnt nekünk, hogy folyton le-lecsap a földre, de mintha félne attól a bizonyos dologtól, mindannyiszor visszaemelkedik. De végre látrabban csap le, szinte látzódik, hogy erősen dolgozik kinyújtott karmaival s

ebben a pillanatban kiuzrik a hómezőből a nyul s megindul a hajszá. A nyul védekezik, de mégis jobbnak látja futással keresni a menekülést s nekivág a legközelebbi akácsonak. Az ölyv folyton a nyomában van és nagyokat vág rajta, de végre is eléri a nyul az akácot — megmenekült.

Hiába vágattunk szánunkkal eléjük, hogy beleszóljunk a harcba: késő volt; az ölyv sejtve a veszélyt, odébb állott. Utunk a menhelyet nyújtó akác sor mellett vezetett. Ott gubbasztott benne a halálra rémült nyul s a világért sem mert volna kifutni a mezőre, bármilyen közel halad el szánunk mellett. Szegény tapsifüles! Ha nincs ez az életmentő akác a közelben, feltétlenül az ölyv martaléka vagy.

Egy más alkalommal mezei kóborlásom közben szemtanuja voltam, a mint két ölyv egy kis csapat foglyot hajszolt, a melyek kénytelenek voltak üldözők elöl egy sűrű tövisbokorba menekülni. Erre az ölyvek ostromzár alá vették a tövisbokrot, mindkettő elhelyezkedett a tetején. De nem soká tartott a passzív ostromzár, mert az ölyvek csakhamar leszálltak a bokorról a földre és valóságos fogósdí játékokat kezdtek a tövisbokor körül a szegény foglyocskákkal. De ezt már nem nézhettem tovább s a játékukba, — mely valószínűleg végzetessé vált volna a foglyocskákra — hirtelen beavatkoztam. És vannak, kik azt mondják, hogy az ölyv vadászati szempontból nem kártékony!

Szebb téli estére alig emlékszem. A fri-sen hullott hó könnyedén borít be mindent, a maga szüzi tisztaságában vakítóan fehér. A levegőben a legparányibb légáramlat sem érezhető, a teli hold épp most dugta ki barátságos arcukat a láthatáron. Gyorsan fogatunk be ücsémmeel szánkónkba s egy negyedóra múlva már kint kóboroltunk a hómezőkön. Nappali világosság van. A

távoli hegyek élesen rajzolódnak a c-illagos égbe. Az utszéli lák hosszú árnyakat vetnek a csillagó haterítőre. Olyan sűrű csönd van s csak néha-néha hallatszik egy egy szán csilingelése az országot felől. Öcsém hajj, én fegyveremmel készen vizsgálom a felhőséget, hol látnék rajta valami fekete árnyat? Vigyázz jobbra — szől halkan öcsém — valami közeledik az ut felé. Most hirtelen megáll az a bizonyos árnyék, élesen rajzolódik silhuetje a láthatárba: magas, vékony; ez nem az, a mit mi keresünk — csak egy tapsifüles — gyeiünk tovább.

Utunk egy kis szénaboglya mellett vezet el. Mellette lakmározik két tapsifüles; úgy látszik, az előbbi is ide igyekezett. Olyan nyugodtan várnak be, mintha nem is látnának minket, mintha sejtették, hogy — februáriusban vagyunk. Akác soros uton haladunk a szomszéd falu felé. Már közel vagyunk hozzá s majd hogy vissza nem fordulunk már, mikor is az utszéli mezőn egy hosszukás, sötét árnyat veszek észre. Ez ő lesz, gondoltam magamban; rögtön elárulja hosszukás formája. De vajon mit csinál egy helyütt olyan sokáig? Ritkán szokott ő ok nélkül annyi ideig mozdulatlanul állni; nyugtalan természetű ő, örökösen ide s tova futkos és folyton szaglász.

Ezalatt már jó közel értünk hozzá, most már tisztán látom a ravaszdi komát, valamin rágódik. Látavol-biu vagyunk, hirtelen megérintem öcsémet. Ő megállítja a szánkót s a másik pillanatban már ott fekszik élettelenül a havon rókakománk, befejezve gonosz rabló pályáját. Most is egy tyukot evett, azért látszott olyan mozdulatlanul s egyáltalán nem zavarta őt közeledésünk.

Miután elhelyeztük a komát szánkónkban lábmelegítőnek, vigan fordultunk hazafelé. Mára elég volt,

